

• Twee medewerkers van de gemeentelijke afdeling Archeologie tonen het bijzondere drinkglas in de vorm van een kanonloop, een van de pronkstukken die werden teruggevonden in de beerput van Turfschipcommandant Charles de Héraugières. FOTO COR VIVEEN

Uit de beerput van de commandant

Door Leo Nierse

BREDA - Een pistool van de legendarische Turfschipcommandant Charles de Héraugières is de komende drie weken voor het eerst te bezichtigen. Het nooit eerder geëxposeerde wapen is een van de pronkstukken uit de rijkste archeologische vondst ooit in Breda gedaan.

Samen met een bijzondere glazen drinkbeker in de vorm van een kanonloop, is Héraugières' 'radslotpistool' opgenomen in de tentoonstelling *Onze oude burens, vondsten en verhalen uit de bodem van de stad*.

Deze (reizende) expositie over archeologische vondsten in 17 Nederlandse steden is tot 1 mei te zien in de Centrale Bibliotheek aan de Molenstraat in Breda. Hij is samengesteld ter gelegenheid van het 25-jarig bestaan van het Convent van Gemeentelijke Archeologen. Cultuurwethouder A. Adank verricht vanmiddag om 17.00 uur de officiële opening. De Bredase bijdrage hieraan bestaat uit

de twee genoemde voorwerpen. Ze gelden als de aansprekendste objecten uit de uitzonderlijk omvangrijke vondst die de Bredase archeologen eind 1999 deden op het binnenplein van het Spock/Rosacomplex. Het pand werd rond 1600 bewoond door de toenmalig gouverneur van Breda, Charles de Héraugières. De Waalse edelman was de commandant geweest van het turfschip van Adriaan van Bergen waarmee Maurits van Nassau in 1590 het Kasteel van Breda - en daarmee de gehele stad - heroverde op de Spanjaarden.

Heldhaftig

Héraugières werd rijkelijk beloond en ook het Bredase gouverneurschap had hij aan zijn heldhaftige optreden te danken. In zijn nieuwe Bredase huis aan de Catharinastraat (huisnummers 91-93) baadde hij in weelde, zoveel was ook al uit geschreven bronnen bekend. Maar hóe weelderig het Bredase bestaan van de Turfschipcommandant wel was,

bleek pas echt toen de archeologen zijn oude beerput blootlegden. De bewoners bleken er op goed moment - om nog onopgehelderde redenen - zo ongeveer al hun huisraad in gedumpt te hebben.

Een slordige vierhonderd voorwerpen kwamen er boven, van (negen) boeken, wapens en allerhande serviesgoed tot meubilair, speelgoed en goudbrokaat kleding.

Alleen de omvang van deze inventaris maakte de vondst al bijzonder, maar bovendien zaten er ook nog eens heel zeldzame voorwerpen tussen. Zo zijn van het 'kanonglas' (anno 1598) maar drie exemplaren bekend.

Het tamelijk volledig teruggevonden radslagpistool is ook zeer karakteristiek voor de toenmalige wapentechniek. Het wapen ontleent zijn naam aan het specifieke ontstekingsmechanisme; een ijzeren radertje sloeg vonken van een vuursteentje.

Vier jaar na de opzienbarende vondst is trouwens nog altijd niet duidelijk wan-

neer de gemeente Breda (eigenaar) werk gaat maken van een echt representatieve expositie over de 'schat uit de beerput'.

Het pistool en drinkglas van Héraugières maken nu dus deel uit van de reizende tentoonstelling *Onze oude burens*. De twee objecten vormen de inhoud van één van de in totaal zeventien kijkdozen waaruit de expositie bestaat.

Slingerkogels

Andere kijkdozen zijn gevuld met bijvoorbeeld Romeinse loden slingerkogels (Venlo), middeleeuwse wollen kindersokken (Groningen) en een houten boemerang van het begin van onze jaartelling (Vlaardingen).

De tentoonstelling is van illustraties voorzien door archeologisch tekenaar Kevin Wilson. BN/DeStem publiceerde twee jaar geleden van Wilsons hand onder meer een impressie van het oudste Bredase landschap anno 9000 v.Chr.

Voor bezoekers van de expositie is een begeleidend boekje verkrijgbaar.